

**Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра перекладознавства і контрастивної лінгвістики
імені Григорія Кочура**

Затверджено

на засіданні кафедри перекладознавства
і контрастивної лінгвістики
імені Григорія Кочура
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № ____ від 28.08.2025 р.)

Завідувач кафедри _____
д.ф.н. Дзера О.В.

**Силабус з навчальної дисципліни
«ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»,
що викладається в межах ОПП
«Переклад (англійська і друга іноземні мови)»
першого (бакалаврського) освітньо-наукового рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності
035 – Філологія**

Львів 2025

Назва курсу	Теоретична граматики
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов, кафедра перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 – Гуманітарні науки, 035 – Філологія, 1.035.04 Германські мови та літератури (англо-український переклад)
Викладачі курсу	Андрейчук Надія Іванівна, докт. філол. н., професор
Контактна інформація викладачів	nadiya.andreychuk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Можливі он-лайн консультації через Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій прошу писати на електронну пошту або дзвонити.
Сторінка курсу	https://lingua.lnu.edu.ua/course/teoretychna-hramatyka
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб сформувати у бакалаврів системне бачення основних понять і категорій граматики, теоретико-методологічних принципів граматичних студій, дати відомості про граматичні особливості англійської мови та методів їх практичного аналізу й окреслити міждисциплінарний зв'язок граматики з іншими підрозділами мовознавчих студій.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Теоретична граматики” є нормативною дисципліною в освітньо-професійній програмі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 035 – Філологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціалізація: 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни “Теоретична граматики” є сформувати у студентів-бакалаврів уявлення про граматичний стрій сучасної англійської мови як системи, забезпечити наукове розуміння особливостей класів слів у граматичному вимірі та синтаксичних структур сучасної англійської мови: від словосполуки до складного синтаксичного цілого. Досягнення мети передбачає ознайомлення з основними напрямками та методами досліджень у граматичних студіях; засвоєння основних фактів з історії розвитку граматичних теорій та основних одиниць метамови дисципліни; визначення принципів виокремлення класів слів (частин мови) та їхніх граматичних характеристик в сучасній англійській мові; ознайомлення з основними положеннями синтаксису, принципами виокремлення синтаксичних структур та структурного аналізу речень різних типів.
Література для вивчення дисципліни	1. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с. 2. Федоренко О.І., Сухорольська С.М. Граматики англійської мови: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2008. 360 с.

	<p>3. Biber D., Johansson S. and others. Longman. Grammar of Spoken and Written English. Longman, 1999. 1204 p.</p> <p>4. Chomsky N. Syntactic Structures. [2d ed. With an introduction by David W. Lightfoot]. Berlin: Mouton de Gruyter, 1957.</p> <p>5. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of language. Cambridge: Cambridge University, 1987.</p> <p>6. Harris Z. String Analysis of Sentence Structure. The Hague, 1962. 480p.</p> <p>7. Haspelmath M. Understanding Morphology. Oxford – New York: Arnold, 2002.</p> <p>8. Jespersen O. Essentials of English Grammar. Tuscaloosa, AL: University of Alabama Press, 1964.</p> <p>9. Plyish B. The Structure of Modern English. М.-Л., 1971.</p> <p>10. Korsakov A. The Use of Tenses in English. Lvov: Lvov University Press, 1969. 250 p.</p> <p>11. Morokhovskaya E.J. Theoretical Grammar through Practice. Л.: Просвещение, 1973. 180 с.</p> <p>12. Nikonova V.G. A Course in Modern English Theoretical Grammar. Київ: Освіта України, 2014. 340 с.</p> <p>13. Quirk. A., Greenbaum, S., Leech G. Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, 1985. 1179 p.</p> <p>14. Quirk. A., Greenbaum, S., Leech G. Svartvik J. A University Grammar English. М.: Высшая школа. 1982. 391 p.</p> <p>15. Palmer F. Linguistic Study of the English Verb. London, 1965</p> <p>16. Poutsma H. A Grammar of the English Language. Croningen, 1996</p> <p>17. Tallerman M. Understanding Syntax. Routledge [5 edition], 2019. 370 p.</p>
Тривалість курсу	90 годин
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 20 годин лекцій, 12 годин семінарських занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні факти з історії розвитку граматичних теорій; напрями та методи досліджень у царині граматики; принципи виокремлення класів слів (частин мови) та їхні граматичні характеристики в сучасній англійській мові; основні положення синтаксису, принципи виокремлення синтаксичних структур та структурного аналізу речень різних типів.</p> <p>вміти: застосовувати методи структурної та генеративної лінгвістики для аналізу граматичних явищ; встановлювати класи слів з урахуванням диференційних ознак; визначати імпліцитні та експліцитні показники граматичних категорій класів слів, встановлювати типи синтаксичних структур на рівні словосполучень і речень; робити аналіз речення з урахуванням синтаксичної семантики та прагматичного синтаксису.</p>
Ключові слова	Морфологія, клас слів, граматична категорія, синтаксис, синтаксична структура, речення
Формат курсу	Очний
	Проведення практичних занять і консультацій, виконання самостійної роботи для кращого розуміння тем.

Теми	<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.</p> <p>Тема 1. Grammar in the systemic structure of language.</p> <p>Тема 2. Morphology. The basic notions of morphology.</p> <p>Тема 3. The noun as a part of speech.</p> <p>Тема 4. The adjective as a part of speech.</p> <p>Тема 5. The verb as a part of speech.</p> <p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.</p> <p>Тема 6. English syntax.</p> <p>Тема 7. Simple sentence. Constituent structure.</p> <p>Тема 8. Composite sentence as a polypredicative construction.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Іспит.</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з мовознавства та лексикології, достатніх для сприйняття категоріального апарату теоретичної граматики.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції (з використанням презентаційних технологій), дискусії на практичних заняттях; підсумкова контрольна робота.</p>
Необхідне обладнання	<p>Загально вживані програми і операційні системи.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: семінари: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; виконання підсумкової контрольної роботи 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають один вид письмової роботи (контрольна робота за результатами вивчення курсу). Академічна доброчесність: Списування, втручання в роботу інших студентів є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про причини пропусків занять.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання інших джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, за виконання підсумкової контрольної роботи та за відповіді на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність і активність на заняттях.</p>

	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Main concerns of a theory of grammar. 2. Levels of linguistic organization. 3. Etymology of the term ‘grammar’ and approaches to definition. 4. Morphology and syntax as two subdivisions of grammar. 5. What is grammar for a prescriptive grammarian. The earliest prescriptive grammars of English. 6. Main theoretical grammar schools and approaches. 7. Two periods of traditional grammar development. 8. Grammar in ancient Greece and Rome. 9. Non-structural descriptive grammar. 10. Structural descriptive grammar. 11. The main ideas of Chomsky’s grammar. 12. The notion of scientific method. The general classification of scientific methods. 13. Classification of special linguistic methods. 14. Studying the grammatical level of the language: main methods, procedures and approaches. 15. Grammar schools within the linguistic paradigm of structuralism. 16. The method of oppositions. 17. Distributional analysis. 18. The method of immediate constituents. 19. Transformational analysis. 20. Basic components of Chomsky’s generative grammar. 21. Fillmore’s case grammar and his frame theory. 22. The notion and types of grammatical meaning. 23. The notion of grammatical category. 24. Characteristic features of the noun as a word class. 25. Grammatical categories of the noun. 26. Problems related to the identification and definition of the word. 27. Charles Fries and his ideas on the structure of English. 28. Principles of grouping words into word classes. 29. Modern views on the notion of a word class and classification of word classes. 30. ‘Word’ in lexicology vs ‘word class’ in grammar. 31. Adjectives as a word class. 32. Meanings and functions of adjectives. 33. Distinguishing adjectives from adverbs and statives. 34. Pros and cons of statives as a word class 35. Adverb as a word class 36. Adverb as a word class and adverbial as an element of clause structure. 37. Formal characteristics of adverbs. 38. Semantic categories and groups of adverbs. 39. Functions of adverbs.

	<p>40. The problem of phrasal verbs in modern English.</p> <p>41. Verb as a word class.</p> <p>42. Semantic domains of verbs.</p> <p>43. Grammatical categories of verbs.</p> <p>44. Types of verbs according to the function in the verb phrase.</p> <p>45. The problem of the category of aspect in modern English grammar.</p> <p>46. The category of voice in modern English grammar.</p> <p>47. Mood as the category of verbs in modern English grammar.</p> <p>48. Syntax: approaches to definition.</p> <p>49. The notion of ‘autonomous syntax’.</p> <p>50. N. Chomsky’s ‘standard theory’: main ideas.</p> <p>51. Deep and surface structures in Chomsky’s theory.</p> <p>52. Key terms of generative grammar.</p> <p>53. The notion of phrase in grammatical studies and types of phrases.</p> <p>54. Subject as a part of the sentence.</p> <p>55. Predicate in traditional grammar and in modern English syntax.</p> <p>56. Object as a part of the sentence.</p> <p>57. Attributive as a part of the sentence.</p> <p>58. Syntactic structure of predication.</p> <p>59. Syntactic structure of complementation. Types of complements.</p> <p>60. Syntactic structure of modification.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін вик.
1-4	<p>Тема 1. Grammar in the systemic structure of language.</p> <p>Тема 2. Morphology. The basic notions of morphology.</p>	Дві лекції, два практичні заняття, самостійна робота	<p>1. Biber D., Johansson S. et al. Longman. Grammar of Spoken and Written English. Longman, 1999. 1204 p.</p> <p>2. Haspelmath M. Understanding Morphology. Oxford – New York: Arnold, 2002.</p> <p>3. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с.</p>	10 год	4 тижні
5-8	<p>Тема 3. The noun as a part of speech.</p> <p>Тема 4. The adjective as a part of speech.</p>	Дві лекції, два практичні заняття, самостійна робота	<p>1. Biber D., Johansson S. et al. Longman. Grammar of Spoken and Written English. Longman, 1999. 1204 p.</p> <p>2. Quirk. A., Greenbaum, S., Leech G. Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the</p>	10 год	4 тижні

			<p>English Language. Longman, 1985. 1179 p.</p> <p>3. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of language. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.</p> <p>4. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с.</p>		
9-10	Тема 5. The verb as a part of speech.	Лекція, практичне заняття , самостійна робота	<p>1. Palmer F. Linguistic Study of the English Verb. London, 1965</p> <p>2. Quirk. A., Greenbaum, S., Leech G. Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman, 1985. 1179 p.</p> <p>3. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of language. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.</p> <p>4. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с.</p>	5 год	2 тижні
11-14	Тема 6. English syntax. Тема 7. Simple sentence. Constituent structure.	Дві лекції, два практичні заняття, самостійна робота	<p>1. Tallerman M. Understanding Syntax. Routledge [5 edition], 2019. 370 p.</p> <p>2. Chomsky N. Syntactic Structures. [2d ed. With an introduction by David W. Lightfoot]. Berlin: Mouton de Gruyter, 1957.</p> <p>3. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с.</p>	10 год	4 тижні
15-16	Тема 8. Composite sentence as a polypredicative construction.	Лекція, практичне заняття , самостійна робота	<p>1. Tallerman M. Understanding Syntax. Routledge [5 edition], 2019. 370 p.</p> <p>2. Ніконова В.Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови. Київ: Освіта України, 2014. 340с.</p>	5 год	2 тижні